

Toelichting op de oprichting van de Unie Van Vrijwilligers

Al voor en tijdens de oorlog werden er verschillende afdelingen van Vrouwelijke Vrijwilligers opgericht. In de loop van de oorlog ontstond het idee om een Unie van Vrouwelijke Vrijwilligers op te richten, om direct na de oorlog klaar te zijn voor een goed georganiseerde ondersteuning van de wederopbouw. Om deze unie in het geheim voor te bereiden nodigde Jane de Longh (voorzitter Amsterdam) verschillende voorzitters van andere steden uit voor een theevisite. De uitnodiging aan de voorzitter van Rotterdam is bewaard gebleven, evenals haar toelichting op de oprichting:

“Op 31 maart 1943 bombardeerden de geallieerden het westelijk stadsdeel van Rotterdam. Het bombardement veroorzaakte veel schade aan huizen, met als gevolg dakloze gezinnen, slachtoffers en verlies van de toch al schaarse materiele bezittingen.

De Duitse bezetting zag hier een kans voor de zéér impopulaire “Winterhulp”. Aangezien niemand ook maar iets aan deze door de Duitsers ingestelde hulporganisatie wenste te geven bij een inzameling, werd door de Duitse autoriteiten aan de toenmalige Vrouwelijke Vrijwilliger Hulpverlening (V.V.H.) opgedragen een inzameling van kleding en huisraad te organiseren, waarvan de “Winterhulp” dan de opbrengst zou uitdelen aan de getroffen.

De V.V.H. weigerde op dit verzoek in te gaan onder het motto dat de organisatie te zeer was ingekrompen en over geen enkel transportmiddel meer beschikte. Het was de Duitsers bekend dat de V.V.H. een kinderschoenen ruilbeurs dreef. De V.V.H. kreeg bericht dat dan die voorraad schoenen in beslag zou worden genomen ter uitdeling.

Toen zij me een 3 tons vrachtauto kwamen voorrijden om niet meer dan enkele, niet al paar bij elkaar passende schoenen te vinden, begreep het V.V.H.-bestuur dat dit de opheffing van de stichting door de Duitsers tot gevolg moest hebben.

Als voorzitter van de V.V.H meende ik dat toen het ogenblik gekomen was om landelijk contact te zoeken met de andere, niet meer openlijk bestaande, vrouwelijke vrijwilligers organisaties. Dit schreef ik Jane de Longh om een ontmoeting met haar af te spreken. De brief van Jane de Longh kruiste de mijne, maar was daarop tevens een antwoord.

Op het in de brief genoemde adres trof ik een aantal presidenten van, meest ondergedoken, plaatselijke vrouwelijke hulpverleningsorganisaties. In deze bijeenkomst werd een Commissie van Voorbereiding van een landelijk samengaan benoemd met Jane de Longh (Amsterdam), Tuie van Meurs (Utrecht) en Charlotte s’Jacob (ikzelf). Later aangevuld met Eveline van Diemen (Leeuwarden) en Marga Klompé (Arnhem).

In september 1944 kwam de spoorwegstaking. We konden elkaar niet meer bereiken, maar de opzet van een landelijk samengaan van bestaande plaatselijke vrouwelijke vrijwillige hulporganisaties was met ieders instemming gereed. De plannen voor de oprichting van nieuwe plaatselijke afdelingen lagen klaar en de werkzaamheden die daartoe moesten leiden waren verdeeld. Iedereen kon zelfstandig verder.

Naar mijn mening behoort deze brief van Jane de Longh in het UVV-archief thuis, eventueel met deze toelichting om de inhoud en wat daar het gevolg van is geweest, begrijpelijk te maken”.

Op 7 mei, direct na de bevrijding, ging de UVV van start. Ook van de eerste vergadering van het hoofdbestuur op 20 juni 1945 is een document bewaard gebleven: een afschrift van de toestemming die werd verleend om via Breda naar Tilburg af te reizen naar de eerste vergadering van het UVV-hoofdbestuur met een auto van het militair gezag.

“We vertrokken op 7.00 uur s ’morgens en kwamen ongeveer om 12 uur in Tilburg aan (bruggen opgeblazen, overal controleposten), waar de vergadering plaatsvond in het Paleis Raadhuis. De burgemeestersvrouw van de Mortel- Houben, presidente van een door haar gevormde Hoofd Bestuur, leidde de vergadering die meer weg had van een verheugende weerziensbijeenkomst dan van een zakelijke vergadering”.